

Page: 3

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

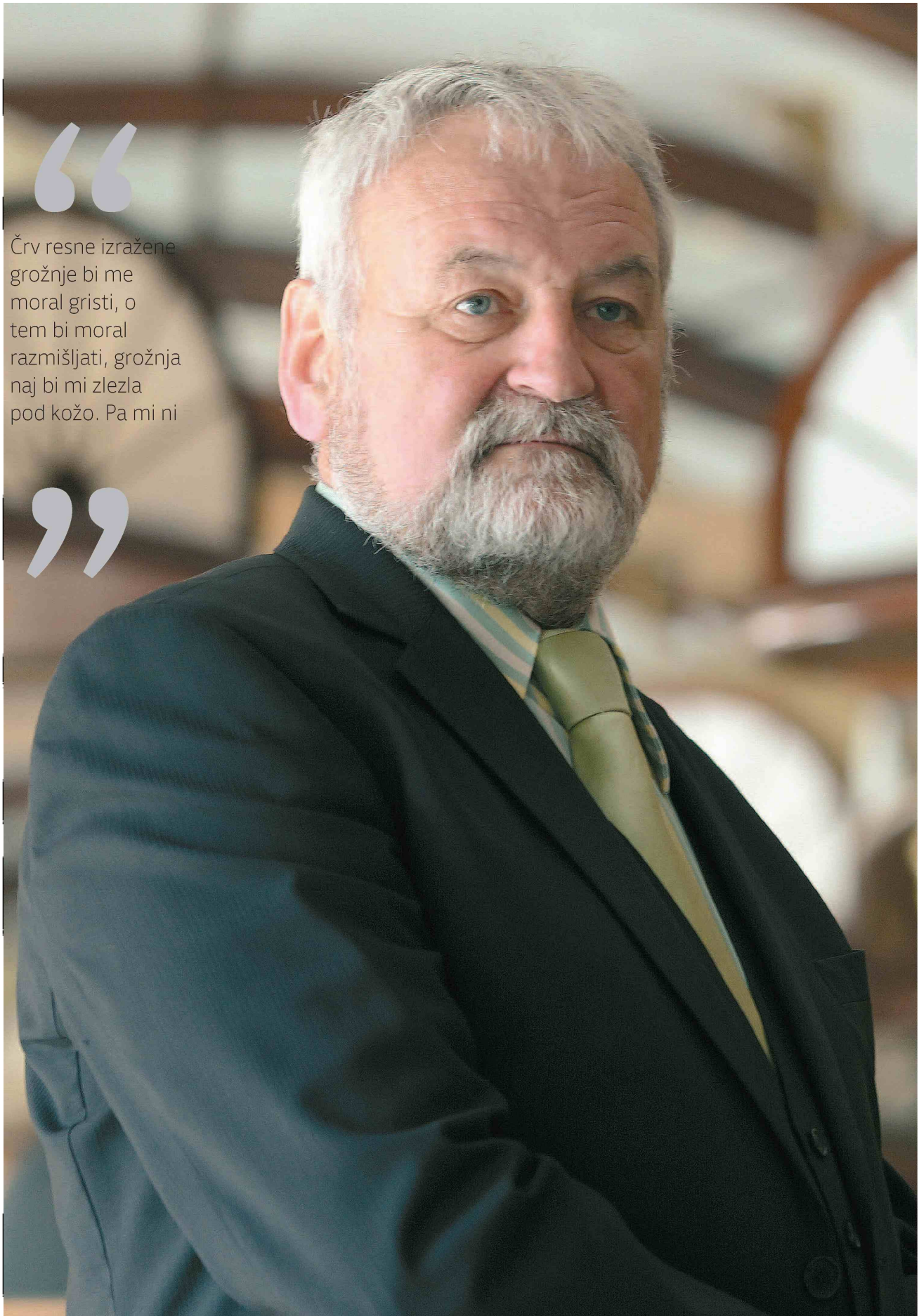
Size: 3180 cm2

1 / 7

“

Črv resne izražene
grožnje bi me
moral gristi, o
tem bi moral
razmišljati, grožnja
naj bi mi zlezla
pod kožo. Pa mi ni

”

Page: 3

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

Size: 3180 cm2

2 / 7

Od železnega **Hermana** je ostal le kupček rje

BOGDAN LIPOVŠEK, glavni direktor Grand hotela Union, ki ga vodi 23 let. Od revolucionarja, političnega obsojenca do tajkuna in nazaj. O pritiskih in grožnjah po odmiku od Rigelnikovega imperija in ideji zadruga

TOMAŽ RANC

Malo je znano, da ste bili ob študiju filozofije na Filozofski fakulteti v Ljubljani v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja med avantgardnimi študentskimi voditelji. Vaši sopotniki pomnijo nastope pred študenti v Rožni dolini in drugod, ko ste znali z besedo in podobo animirati množice. Gledate na tisti čas z nostalgijo ali z grenkobo, ker je bil zoper vas sprožen tudi politični proces?

"Skorajda ne z grenkobo. Tudi zaradi razvoja dogodkov. Prej z romantično nostalgijo in s ponosom na generacijo, ki je takrat zmogla pokazati pokončno držo in bila javno izjemno kritična do deviacij socializma tistega časa."

Vselej ste brez dlake na jeziku. Leta 1974 ste bili, stari komaj 21 let, obsojeni na štiri mesece zapora, ker ste javno pred študenti kritizirali obisk iranskega šaha Reze Pahlavija pri Titu, ki je obiskal tudi Ljubljano. Ste se sploh zavedali, kaj tvegate?

"Tako grozno svinčeni časi, o kakršnih se danes govori, to niso bili. Marsikaj se je lahko povedalo, vendar pa je takratni sistem postavil neko mejo. A nikoli nismo točno vedeli, kdaj bo nastopila ta meja in kdaj jo bomo prestopili. Pripadal sem skupini levičarsko usmerjenih študentov, ki je kritizirala partijo in deviacije socializma kot odstop od principov mednarodnega delavskega gibanja. In tudi, da gre za proces popolnega odtujevanja oblasti od delavstva,

ljudstva. V tej luči smo gledali na takratni obisk šaha Reze Pahlavija, ki je prišel tudi na Brdo. Spominjam se, kako je oblast iz šol in Litostroja na ulice napodila delavce in učence, da so ga pozdravljali ob cesti - tem pravi Marko Brecelj 'pionirčki, ki so mahali s papirčki'. Moj nastop je bil političen. Najprej smo prijavili demonstracije in jasno, nismo dobili dovoljenja, zato smo organizirali shod v Rožni dolini. Bil sem eden od govornikov in sem izpostavil etični oziroma moralni problem Josipa Broza - Tita, obisk je bil namreč označen kot uradni in prijateljski. Zavedali smo se, da je državniški obisk lahko koristen, zelo nas je pa motilo, da je bil označen tudi kot prijateljski, ker je šah Pahlavi s tajno policijsko službo dobesedno uničil komunistično partijo Irana, in to na neverjetno brutalen način, s poboji, zapiranjmi, mučenji. Temu sem se zoperstavil - kako lahko Tito sprejme klavca kot svojega prijatelja? In tu sem prestopil tisto mejo, o kateri sem govoril."

A to še ni bilo vse, izzivali ste naprej, prebral sem sodbo, kjer so vas dobesedno povzeli, govorili ste tudi o "fašistoidnih težnjah partije"?

"Rekel sem, da vse to kaže, da se je partija odtujila od ljudi, da je njega naloga, da se vrne nazaj, in celo, da namesto te avantgarde postavimo neko novo silo. To so ocenili kot prevratništvo. To je bil zelo emocionalen dogodek, bilo je zelo dobro vzdušje, govoril sem iz srca, iskreno in nisem niti razmišljal o morebitnih posledicah."

So vas "organi" takoj odpeljali?

"Iskali so me doma, a zaman. Po tem zboru sva z Jašo Zlobcem namreč kolovratila od ene študentske oštarije do druge in prespal sem pri njem in ne v Gerbičevi, kjer sem sicer stanoval."

Dobro so vas skrili Američani ali Kitajci ...

"(smeh) In ko sem se drugi dan vrnil v Gerbičevo, sem dobil od kolegov informacijo, da so me dejansko policisti že iskali. Ampak moji študentski kolegi so izjemno odreagirali, zelo tovariško, obnašali so se kot tri hindujske opice, se pravi, 'nič videli, nič slišali, nič povedali'. To sta bila arhitekta Cveto Koder, kasnejši župan Idrije, in Franc Princes, vedela sta, da nisem ne vem kakšen lopov, in tega nikoli ne pozabiš. Seveda je kasneje prišla uradna pošta, zaslišanje pri preiskovalnem sodniku in postopek je stekel."

Kakšen "element" so videli v vas?

"Obtožili so me po členu, da sem širil neresnične vesti z namenom, da bi dosegel nezaupanje v delo subjektivnih sil SFRJ."

Takrat je bilo to verjetno manj zabavno?

"Veliko so mi pomagali kolegialnost med študenti, občutek, da nisem bil sam, in pa ravnanje moje matere. Mnogi študenti so imeli tedaj težave s starši, ker so se ti bali. Govorili so jim, bodi tiho, ne se izpostavljal, ne zaradi tega, da bi bili oportunistični, preprosto so se bali za otroke in zase. Mene je mama vprašala samo, kaj je bilo, in ko sem ji razložil, je rekla, torej nič nisi naredil narobe, samo politiko si se šel. In rekla je še, zaradi podobnih stvari sem bila jaz v gestapovskem zaporu, tudi tvoj oče je bil zaprt med drugo svetovno vojno, in mi smo bili zaprti v hujših okoliščinah."

To vas je ohrabilo?

Page: 3

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

Size: 3180 cm2

3 / 7

"Tako, nato pa je bilo težko najti odvetnika. Mati je hotela Ljubo Prenner, ker sta se dobro poznali, a je žal v tistem času umrla. Primer je nato pogumno prevzel Tit Stanovnik, ki me je branil brezplačno in sem mu zelo hvaležen še danes. Njegovi nastopi so bili odločni."

Vseeno pa ste bili obsojeni na štiri mesece zopora.

"Da. Odvetnik je bil ogorčen, ker je pričakoval pogojno kazen. Sam sem bil po sodbi nekako nonšalanten. Prišel sem na fakulteto, do tajnika Piška, ki pa se je zaradi sodbe vidno razburil, poklical je dekana Vasilija Melika, predstavnik študentov in formiral se je odbor, ki je skupaj s profesorji napisal pismo, sodelovali so Matjaž Kmecl, Anton Pišek, Melik, Božidar Debenjak. Njihovo sporočilo je bilo premišljeno in previdno, niso se spuščali v politične ocene, napisali so, češ da sem zelo aktiven na fakulteti, dober študent in da naj upoštevajo tudi mladostno nepremišljenost. Debenjak, ki je vodil partijsko celico na fakulteti, pa je napisal, da se sicer ne morejo identificirati z mojimi stališči na tem zboru, ampak 'da ne želijo, da bi katerega od naših študentov na levem ovinku vrglo ven', haha. Sprašujem se, ali bi profesorji katere od fakultet za študenta tudi danes naredili to, kar so storili zame. Bojim se, da ne oziroma da to ne bi bilo tako samoumevno, kot je bilo tedaj. Profesorji so želeli doseči, da se zaradi političnega verbalnega delikta študentov ne bo več zapiralo."

Vse te aktivnosti so dale rezultat, saj je bila kazen spremenjena.

"Odvetnik se je pritožil, višje sodišče je kazen spremenilo iz štirih mesecev zopora na dve leti pogojno."

Torej svarilo "pazi, kaj govoriš". Je to ostalo nekje v podzavesti, ko ste bili aktivni v naslednjih odmevnih študentskih akcijah v skupini naprednih študentov iz Srbije, Hrvaške? Med njimi je bil tudi leta 2003 ustreljeni srbski premier Zoran Đinđić ...

"Ko se je v Ljubljani pisala resolucija Filozofskih fakultet iz Zagreba, Beograda in Ljubljane proti zaprtju študentov na beograjski univerzi, sem bil določen v skupino, ki bo napisala zaključni tekst. Takrat je bil pri meni Jaša Zlobec in me

opozoril, češ, glej, zdaj si pogojno obsojen, kaj pa, če je vseeno bolje, da te ni zraven. Zato v končni verziji nisem sodeloval, sta pa Vinko Zalar in Darko Štrajn."

Vseskozi ste sodelovali tudi z Radiem Študent in tudi nekateri njegovi novinarji so bili med obtoženimi, ker so si upali več ...

"Spomnim se enega zadnjih procesov zoper naša novinarja, ki sta ob smrti Brežnjeva delala reportažo po Ljubljani. V anketi je mlad fant smrt Brežnjeva pokomentiral z Domicljevo pesmijo 'Vem, da danes bo srečen dan, to sem začutil že zjutraj ...'. To sta spustila v eter in odreagirala je sovjetska ambasada, ker naj bi žalila tujega državnika. Takratni sodnik in danes odvetnik Emil Zakonjšek je odlično speljal zadevo v smislu, ali je mrtev državnik sploh še državnik, in za oba študenta dosegel oprostitev. Študentje smo sodbo pospremili z evforičnim aplavzom, kakršnega na sodišču v Ljubljani še ni bilo."

Kakšne spomine pa imate na Đinđića?

"Bil je zelo aktiven v študentskem gibanju v Beogradu, dobro smo se razumeli, njegova smrt nas je absolutno pretresla. Politično smo se kasneje nekoliko razšli, tudi levo gibanje ni bilo immuno za nacionalizme, a imeli smo skupne imenovalce. Odšel je na študij v Nemčijo, ljudje se tudi spreminjamo, v osnovi je ostal verjetno enak. Lahko bi bil integrator srbskega naroda, ki bi stvar potegnil naprej. Bil je izjemen intelektualec, duhovit človek, humanist, imel je vse dobre lastnosti, ki jih nacionalizem in totalitarizem ne prenese-ta, in žal je plačal z življenjem."

Vas je Udba tudi novačila, da bi sodelovali z njo?

"To ne. Vedeli smo, da smo 'prestreljeni' s špiclji, imeli smo obdobja nezaupanja, sumničenj drug do drugega. In smo ugotovili, da se je nesmiselno s tem ukvarjati, saj jim zlasti s tem daš težo. Eden genijev, ki nam je bil za vzor v tem pogledu, je bil pesnik Jure Detela. Ni mi jasno, kako se je državna varnost spravila nanj, bil je pesnik, nežna duša, ki ji je bilo žal mušice, ki je končala življenje na vetrobranskem steklu. On je oblikoval tezo, da če pride kdo iz Udbe, je treba to vsem razložiti, kajti ravno ta konspirativnost daje Udbi moč

in z razkritjem jo oslabiš. Ko sem konec 90. let drezal v nekega upokojenega visokega uradnika državne varnosti z vprašanjem, ali so mi prisluškovali, mi je rekel, da vam pa nismo, ker ni bilo potrebe."

Ker ste itak vse na glas povedali?

"Točno. Rekel je, mi smo vam organizirali študentsko zabavo in že po tretji rundi ste vse povedali. Najprej sem bil skoraj nekoliko ogorčen glede na mojo revolucionarno zavest, se pravi, da nas niso niti resno jemali. V šali sem dodal samo to, da mu nekaj vendarle zamerim, in sicer, da niso organizirali več zabav. Seveda je ta služba delovala, veliko ljudi je bilo osumljenih in tudi jaz sem bil eden od takih. Ta občutek sumničavosti ni prijeten."

Iz novejše zgodovine pa je znano tudi, da ste zaposlili Mirana Frumna, ki je aretiral Janšo leta 1988?

"Res je. Ker sem v nekih zelo neverjetnih okoliščinah zaposlil Frumna, ki je postal znan po tej aretaciji, so mi mnogi njegovi kolegi postali naklonjeni in so se do neke točke nekako odprli. Sam Frumen mi je tako dejal, da je bil v tisti zadevi samo uradnik, ki je izvršil ukaz, in zakaj se nihče ne vpraša, kdo je ta ukaz podpisal in kdo je ukazal, da se tak ukaz napiše."

Kdo pa je podpisal ukaz?

"Verjetno njegov predpostavljeni, Tomaž Ertl. A tudi ta tega ni storil sam."

Kdo pa njemu naročil?

"Ne vem. Verjetno je bila zadaj kaka politična struktura, ki je dala namig ali ukaz. Okoli teh zgodb še tole. Nekdanji sodelavci Radia Študent Ivan Lotrič, Igor Vidmar, Peter Mlakar, poznamo se 40 let, se včasih dobimo in obujamo spomine. Lotrič je enkrat rekel Vidmarju in meni, a vesta, da sem slišal, da sta tudi vidva bila udbovska 'doušnika'. Hkrati pa je še dejal, da je k njemu nekdo prišel in mu rekel, od tebe bi pa vse pričakoval, samo tega, da si delal za Udbo, pa ne. Vse to je bilo izredno 'prefrigano' in nemoralno, čeprav seveda nobena taka služba ne temelji ravno na moralni. To dokazuje, kako težko je bilo spraviti skupaj neko jedro, če so lansirali razna sumničenja. Mislim, da smo danes v podobni situaciji."

Page: 3

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

Size: 3180 cm2

4 / 7

Bili ste tudi na znamenitem kongresu Zveze komunistov Jugoslavije v Beogradu leta 1990, za katerega ste dejali, da ste bili Slovenci od tam bolj nagnani, kot da bi bili odšli samoiniciativno. Zanimivo pa je tudi vaše stališče, da partija ne bi bila smela sestopiti z oblasti, ampak bi se bila morala zanjo boriti.

"Ta Kučanova poteza – sestop z oblasti – je bila nesmiselna. Drugi del, ohlapna konfederacija, pa se mi je zdel dobra ideja, saj nikoli nisem verjel, da bo prišlo do tako krute vojne na tem teritoriju. Naivno sem razmišljal, da so zgodbe iz druge svetovne vojne tako žive, da se to ne more ponoviti."

Ali menite, da so tudi tuje države ali službe spodbujale razpad Jugoslavije, se morda kaj takega sedaj dogaja Ukrajini?

"To se mi zdi dejstvo. Jugoslavija je bila v samih političnih in gospodarskih vrhovih prestreljena z obveščevalnimi službami, ki so imele na tem ozemlju svoje interese. O tem ni dvoma."

Zakaj bi kdo imel interes, da razpade?

"Jugoslavija je postajala v takratnih željah po restrukturiranju nekaterih sil in Evrope huda motnja. Razdrobljene dele pa se da zelo hitro podjarmiti in to se je tudi zgodilo."

Katere službe?

"Nemška obveščevalna služba, denimo. Te strateške ideje glede meje – pritisk na vzhod, pritisk na jug – so vselej žive. Nekatere države so preko ekonomskega in političnega vpliva v večji ali manjši meri dobile kontrolo nad ozemljem Jugoslavije. Slovenija je tako že v celoti vazalna država, ki je v celoti izgubila svojo suverenost. Sam sem menil, da je južnoslovanstvo po zgledu mladoslovencev zgodovinsko gledano primerno zatočišče za Slovence, za majhen, občutljiv narod, ki živi na eni strateško najpomembnejših točk v Evropi."

Ste kot Korošec bolj občutljivi za narodna vprašanja slovenstva, predvsem zaradi zgodovine podjarmljenja ter jezikovnih in drugih ovir, s katerimi se je Koroška med nemštvom in slovenstvom razbila in je večji del ostal v celovski kotlini? V študentskih časih, leta 1972, ste organizirali protest v podporo

koroških Slovencev pred avstrijsko ambasado.

"V 70. letih je bil nacizem na avstrijskem Koroškem izjemno močan, ne morem pozabiti, s kakšno brutalno ihto so takrat rušili dvojezične napise. Proti temu smo študenti tedaj protestirali. Tega danes k sreči ni več. Moj stari oče izhaja z Vipavskega, pred fašizmom je prišel na Koroško. Po družini imam za slovenstvo dve najbolj boleči izročili. To sta Koroška in Primorska. In če si od malega informiran, kaj vse se je dogajalo pod fašizmom in kaj je pomenilo biti Slovenec v Avstriji, dobiš neki občutek za to, za narod. Niti ni toliko razumski, kot je bolj čustven."

Je Slovenija danes to, kar ste si predstavljali? Zdi se vrednotno popolnoma razsuta, politično razklana in duhovno osiromašena. Je največji greh neprimerna razdelitev družbenega premoženja, iz katere vse izvira, tudi nove krivice?

"O krivicah ni nikakršnega dvoma. Razdeljevanje premoženja je posledica odločitev, ki jih je sprejemala politika v teh zadnjih 20 letih. Eni in isti obrazi se pojavljajo od začetka do konca. Če kdo manjka, ga kličejo nazaj, ali pa je žal umrl. Vemo, kdo so, kdo je sprejemal zakone. Naštejmo imena, saj nas ni zapustil kolektivni spomin."

Ali ni politika le orodje interesnih skupin, ki želijo razgrabiti Slovenijo? Ali vlada sprega?

"V tej interesni skupini so tudi politiki."

Pa naštejte pet ljudi iz politike, ki so obvladovali oziroma obvladujejo Slovenijo.

"Milan Kučan, Janez Janša, Igor Bavčar, Lojze Peterle, Ivan Oman."

In iz gospodarstva?

"Janez Bohorič, Rigelnik, Igor Bavčar spet, Janez Zemljarič, Ivan Zidar, Boško Šrot. Mirko Krašovec iz mariborske nadškofije."

Kaj pa policijsko-varnostne strukture?

"Te strukture imajo problem. Slovenska obveščevalna služba in policija sta bili izjemno politizirani, to pa je eden največjih grehov, kar jih lahko politika naredi svojemu narodu. Kakor koli ne maramo nobene od teh, sta za obstoj in suverenost države zelo

pomembni. Tu bi morala gospod Bavčar in tovarišija pojasniti, zakaj so popolnoma demontirali bivšo Udbo. Če pogledamo Hrvate in Srbe, so porezali samo politične vrhove, medtem ko so obveščevalno strukturo v celoti ohranili in so zato na tem področju korak pred nami."

Vsak si je delal svojo službo?

"Mi smo državno varnostno službo omejili tako, da je pravzaprav brez moči. Z navidezno zgodbo, da ne bi bila Udba, da ne bi špijonirala za lastnimi ljudmi. Obenem so se pojavile vzporedne privatne službe, ki so boljše opremljene. Ne vem, od kod jim denar, a očitno lahko funkcionirajo, in kolikor slišim, se lahko celo ponekod na terenu srečujejo, nato pa mora državna frustrirano odstopiti, ker se mora držati zakona, medtem ko privatna mirno dela dalje. Ta politika je slovenski narod in slovenski teritorij pustila brez zaščite in ga odprla za tuje službe. Podobno je s politizacijo policije, kar je zelo slabo. Ministrstvo za notranje zadeve je državotvorno, mimogrede, enako trdim za ministrstvo za kulturo. In z vsem tem utemeljujem to vazalnost Slovenije. Mi nimamo lastnega stališča. Če ga imamo, se po navadi z njim ne strinjamo in celo priporočila sprejemamo kot direktive. Obnašamo se bolj papeško od papeža. Ob vstopu Slovenije v EU je Bavčar ukinil brezcarinske trgovine ob mejah, kjer smo izjemno služili – vsaj enkrat v obratni smeri. Po navadi smo denar nosili v Avstrijo, tokrat pa je bilo obratno, in seveda smo to takoj ukinili, da smo ja pokazali svojo ponižnost in vdanost."

Kje je tu vaša odgovornost? Sami ste bili eden od deležnikov v družbi Protej, ki preko družbe ACH obvladuje vrsto družb, med drugim tudi skupino hotelov, ki jih vodite. Zakaj ste se odločili za sodelovanje in sedanji odmik?

"Sodeloval sem misleč, da je to popolnoma prav. V letu 2007 Herman Rigelnik povabi ljudi in 47 menedžerjev ter ustanovi Protej. Celotna zgodba je bila videti tako, kot je videti sedaj, ko skušamo ustanoviti združbo, kot da gre za zadružni princip in koncept, kjer menedžerji vložijo del osebnega premoženja, vzamejo se krediti in

Page: 3

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

Size: 3180 cm2

5 / 7

se počasi dokupujejo deleži. Obenem je bila to zame garancija, da ostane firma dolgoročno stabilna, trajna, da bi se ohranilo čim več delovnih mest. ACH je bila zelo dobro stoječa firma, visoko likvidna, z visokim denarnim tokom, imeli smo projekt strateškega razvoja hotelirstva, določene celo prevzemne tarče, kot so Makedonija turist, dva hotela, Moskva in Balkan, v Beogradu, zelo zanimiv Hotel Tuzla v Bosni ... Videli smo stabilnost in razvoj. Hotel Union je bil trden in stabilen, in ko greš ven s temi naložbami, se krepki podjetje in tudi država. Turizem je za Makedonijo zelo pomembna panoga. Če bi kupili to firmo, bi Slovenci držali v rokah eno najpomembnejših panog v Makedoniji."

Ampak dejansko je prišlo do izčrpavanja vaših firm? Koliko denarja so počrpali iz vaše dejavnosti? S koliko ste jih morali poservisirati?

"V letih 2011–2013 je Grand hotel Union izplačal 5.327.000 evrov dividend lastnikom in imel 2.318.000 evrov neto dobička. Boljšega vpogleda v izčrpavanje ni mogoče imeti, več kot dvakratnik dobička je poniknil v tajkunskih zgodbah in niti cent ni šel v realni sektor. Denar je šel v špekulativne finančne naložbe na balkanskih trgih in na Cipru, tam pa je poniknil. Popoln hazard. Ponekod imajo te firme vrednost nič ali izkazujejo izgubo. Izhodiščna cena za Makedonijo turist je bila 24 milijonov evrov, to je bila prva številka, o kateri bi se še pogajali, medtem ko je ACH trenutno zadolžen za 179 milijonov. Če bi samo del teh sredstev šel v realni sektor in širitev trga, bi bila to danes zmagovita kombinacija. Ampak ne – pojavile so se popolna nerazsodnost, zaslepljenost in nečloveška pogoltnost. Prišlo je do intriga, laži in sprenevedanj."

Tudi pritiskovi?

"Pritiski so se začeli takrat, ko sem jaz rekel stop. Februarja 2011 sem Rigelniku napisal pismo. Delali smo letne plane in zahtevali so, naj da uprava v letni plan dividende. To je narobe. To je stvar lastnika, ne pa uprave. Mi bi se želeli širiti. Če bi se razširili, bi prevzeli kredite nase. ACH s tem ne bi imel nič več, ne bi mu izplačevali več dividend,

da bi lahko financirali ta razvoj. To bi pomenilo, da bi ACH krepil svojo trdno strukturo v obliki hotelske divizije, hotel bi sam financiral svoj razvoj. Ampak s tem se seveda niso strinjali, ves razvoj je bil zablokiran, potem pa je šlo že v povišanje dividend, ki naj jih da uprava v plan. Rekel sem ne, ker je to tipično izrčpavanje, teh dividend ne bom dal v plan. Jaz sem za to tudi odgovoren, lastnik pa to pobere, firma se mora najmanj kratkoročno zadolžiti, tekoča likvidnost ne prenese tega odličja, poveča se zadolženost, in če se pojavijo težave, rečejo, oprostite prosim, kdo pa je podpisan pod plan? Jaz."

Ali menite, da so za zaščito interesov možne tudi fizične likvidacije?

"Likvidacije verjetno ne. Res pa je, da sem imel zelo neprijetno izkušnjo s predsednikom nadzornega sveta Grand hotela Union Milanom Jagričem, finančnim kontrolorjem, pomočnikom Rigelnika. V času napetosti sem ga povabil na kosilo z namenom, da pomirimo situacijo, saj ta nobenemu ne koristi, tako ni mogoče sodelovati. Bila sva v našem hotelu Lev, a je to zavrnil. Ponovil sem, kar sem povedal že na nadzornem svetu, in sicer, da imajo tri možnosti: da mi dajo obvezno navodilo, da me odstavijo ali da me likvidirajo. Bil sem zelo presenečen nad njegovim odgovorom. Rekel je, več kaj, s tem se pa nika ne hecaj, jaz poznam v Velenju človeka, ki ima tarifo za lomljenje rok. S tem sem seznanil tri svoje dobre znance, in sicer komandirja policijske postaje Bežigrad Rada Kerča, bivšega direktorja urada za varnost in zaščito Saša Korenjaka in takratnega direktorja Sove Andreja Rupnika. Odziv vseh je bil najprej osuplost, skupni imenovalec vseh treh pa, da je to bila resna izražena grožnja. Morda ne za to, da bi se mi res kaj zgodilo, ampak ta črv bi me moral gristi, o tem bi moral razmišljati, grožnja naj bi mi zlezla pod kožo. Pa mi ni."

Kaj menite o izčrpavanju Adrie Mobil? Zakaj se ne umaknejo, dvignejo tudi drugi? So pregloboko? Zanimiva je pozicija generalne direktorice ACH in prav tako družbenice Proteja Sonje Gole. Tudi zanjo je Rigelnik dejal, da bo morala oditi. Ali pa je tudi to

govorjenje le farsa in pridobivanje časa, saj je bil v tem času tudi podaljšan rok za vračanje posojil?

"Razmerje med gospodom Rigelnikom in gospo Gole je povsem nejasno in v tej spregi ne moremo spregledati še finančnice ACH Vere Mihatović. Odnos med to trojico daje prostor za mnogo špekulacij, po moji oceni pa je njihovo razmerje utemeljeno na posamičnem egoističnem interesu, združuje pa jih strah, da se njihova zgodba ne bo dobro končala. V tej luči nobena njihova izjava ne more biti verodostojna. Imamo poziv k odstopu, odstopi pa nihče. Kolikor mi je znano, se Goletova na Rigelnikov poziv ni niti odzvala in oba sta med največjimi lastniki Proteja. Vsi imajo svoje mnenje, s katerim pa se po potrebi tudi ne strinjajo."

Kaj pa, če se finančna kriza sploh ne bi bila zgodila? Bi vi tudi v tem primeru izstopili?

"Do te stopnje grozljivosti se je razvilo, da je to spremenilo tudi ljudi, in kriza je samo še dodatno poslabšala zadeve. A izvirni grehi so naši lastni in te grehe smo storili mi sami. Tudi če bi v prijaznejših ekonomskih razmerah poizkušali izčrpati Grand hotel Union, bi se temu uprl in zahteval izstop. Naloga menedžerja je, da dela v korist podjetja in zaposlenih, ne pa, da realizira patološke blodnje lastnikov, ne glede na trenutne okoliščine."

Kako se je spreminjal vaš odnos do Hermana Rigelnika?

"Moj odnos do njega je bil izjemno spoštljiv, izjemno sem ga cenil in spoštoval. Ko sem pa videl, kam stvari peljejo, je spoštovanje presahnilo in danes mislim, da je od železnega Hermana ostal le en majhen kupček rje."

Zdaj želite ustanoviti zadrugo in odkupiti hotele. Ideja je požela veliko zanimanja po vašem odmevnem javnem odmiku. Je bilo kaj pritiskov na vas po tem odmiku?

"Pri meni sta se oglasila gospod Milan Kučan in gospod Janez Kocijančič, ker sem Kocijančiču ob nekem sprejemu povedal, da imam dokument, ki jasno dokazuje, kako so firme, ki so blizu Foruma 21 oziroma delujejo v okviru ACH, skupaj z mariborskimi cerkvenimi financami na Cipru ustanovile skupno firmo."

Page: 3

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

Size: 3180 cm2

6 / 7

Kocijančič je rekel, da je to je nemogoče, in me dejansko poklical, da bi s Kučanom prišla do mene to pogledat. Rekel sem, da ni problema, saj se poznamo, in sta prišla. Prosil sem le, če je z mano lahko moj odvetnik Zakonjšek, nekdanji sodnik. Takrat mi je Kučan rekel, da on z Rigelnikom nima nič in da so se ti veliki direktorji, potem ko ni hotel ustanoviti stranke, vsi odmaknili od njega. Moram reči, da je ta izjava lahko celo iskrena. Povedal je preprosto, da so menedžerji želeli stranko, ki bi jo vodil on, in ko so ugotovili, da iz te moke ne bo kruha, so se odmaknili. Ga je pa zanimal tudi združni projekt. Glede tega dejansko iz nobenega okolja ni bilo nikakršnega pritiska. Nasprotno, nekateri ljudje so pokazali živo zanimanje in želeli srečo. Nočemo pa umazanega denarja, denarja iz davčnih oaz."

In kako daleč ste z idejo zadruga?

"Situacija ni tako enostavna, kot veste pri Večer. Zadruga je v ustanavljanju. Treba je urediti vse akte, med člane bomo razdelili nekaj delnic, tako da bodo vsi člani oziroma zaposleni postali tudi **mali delničarji**. Pri moči glasovanja na skupščini to ničesar ne spremeni, spremeni pa nekaj drugega. Kdorkoli bi zdaj začel kupovati hotel, bo videl lastniško strukturo - da sta več kot dve tretjini zaposlenih tudi **malih delničarjev** oziroma solastnikov družbe. To pa bistveno spremeni vsako prizmo, skozi katero gleda bodoči kupec. Namreč, direktorja lahko odstavi, če pa želi s podjetjem dobro poslovati, potrebuje ljudi, njih ne more zamenjati, ko so povezani."

Kje boste za zadrugo dobili denar, vam bodo družbo sploh hoteli prodati?

"V davčnih oazah v tujini je ogromno naropanega slovenskega denarja in ta išče sedaj pot za vrnitev. Vrnil se bo denar, medtem ko se bo večina lastnikov tega denarja preselila v tujino in preko svojih valptov in biričev vodila posle v domovini. Za realizacijo koncepta zadruga tega umazanega denarja ne moremo sprejeti. Obstajajo tudi drugi viri in jih bomo poskušali izkoristiti. Seveda nismo naivni - tam, kjer je denar, je tudi interes. Vprašanje je samo, ali legitimnemu interesu lastnika

kapitala ni tuj legitimni interes naroda po ohranitvi."

Kje se bodo ta nevarna razmerja družbe in krize končala? Imeli smo vstaje, ni pa nastala kaka artikurirana politična sila.

"Če nočemo doživeti popolnega zloma - to bi pomenilo, da smo najeta delovna sila na nekem teritoriju, ki nam je nekoč pripadal, da smo tukaj dobesedno hlapci tujim gospodarjem -, bi morala nastopiti popolnoma nova politična paradigma. Ta pa ne more in ne sme biti ideološka. Čeprav se sam prištevam k levemu političnemu polu, trdim, da taka nova paradigma ne sme biti ne leva ne desna. Mora biti narodna. Ne nacionalistična, ampak narodna, kajti danes se borimo za svoj obstoj. Ali bodo čez sto let naši zanamci še živeli tukaj kot slovenski narod in govorili slovenski jezik ali pa bomo Slovenci ostali neka majhna etnična zanimivost, kot so Lužiški Srbi."

Kako gledate na razvoj Koroške, kamor se pogosto vračate?

"To je izjemno žalostna zgodba. Maribor je plačal najvišjo ceno teh političnih zablod. Bil je razvito industrijsko mesto, in namesto da bi ga razvijali naprej, smo vse skupaj uničili, na Koroškem je pa uničena cela dolina z znaki bolne populacije: alkoholizem, samomor, duševne bolezni. Žalostno podoba daje Koroška. Vitalnega pomena bi bila avtocesta, a je nikakor ne morejo zgraditi. Treba bi bilo 'prezračiti', saj ima nekaj zelo dobrih podjetij. V zgodovini so iz koroških fužin vrhunski produkti našli pot v svet, ljudje pa nekoliko težje. Komunikacije so tu osnova."

Bi vi zgradili hotel na Koroškem?

"V tej situaciji ne. Kako pa naj ljudje pridejo tja?"

Preko Avstrije ...

"Preko Avstrije je skorajda nekoliko lažje, saj ko peljem kakšne ljudi iz Ljubljane skozi Hudo luknjo na Koroško, se kar malo ustrašijo."

Po avtocestah, ki so na oni strani blizu, ali preko letališča, Celovca ...?

"Žal moram za vso Slovenijo reči, da imamo najbližje resno mednarodno letališče v Benetkah. Res pa je, da ima Koroška zaradi specifik, kombinacije med kmetijskim,

ruralnim in industrijskim, dolgo tradicijo in je ta narod vedno nekako preživel. Upam, da se bo samoohranitveni refleksi pojavil ne samo pri Korošcih, ampak pri vseh Slovencih. Ampak ko bodo naši Korošci prišli na ceste z železnimi palicami, ko bo nastal upor, potem si želim, da ni nikogar v bližini. Ne vidim druge možnosti za nas kot upor."

Ali pa da pridejo na oblast drugi ljudje, ki so sposobni narediti veliko koalicio?

"Tudi to je možno, temelj pa je skupni imenovalec - državni in narodni obstoj. Da se zavedamo, kaj ta pomeni in za kaj smo odgovorni sebi in zanamcem."

Vas mika aktiviranje v politiki?

"Ne. Hočem svojo osebno svobodo in kritično distanco. Bil sem član Zveze komunistov Slovenije, iz njene naslednice SDP pa sem izstopil, ker se nisem več strinjal z njo." •

Page: 3

Reach: 57000

Country: SLOVENIA

Size: 3180 cm2

7 / 7

Naloga menedžerja je, da dela v korist podjetja in zaposlenih, ne pa, da realizira patološke blodnje lastnikov

Čeprav se sam prištevam k levemu političnemu polu, trdim, da nova paradigma ne sme biti ne leva ne desna. Mora biti narodna. Ne nacionalistična, ampak narodna, kajti danes se borimo za svoj obstoj